

Силабус навчальної дисципліни



«НАЦІОНАЛЬНИЙ СПОРТ»

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 01 освіта

Спеціальність: 017 фізична культура і спорт

Освітня програма: Факультет фізичної культури і спорту

Рік підготовки – 5, семестр – 2

Обсяг курсу – 3 кредити (90 годин, з них 10 – лекції, 20 – семінарські, 10 практичні заняття; 60 – самостійна робота).

Керівник курсу:

к.філос.н., доцент кафедри олімпійської освіти

Поліщук Ростислав Миколайович

Контактна інформація:

моб. тел.: надається старості, e-mail: super-rostyslavchyk@ukr.net

© Поліщук Р.М., 2023

© Львівський державний університет фізичної культури ім. І.
Боберського, 2023

Опис дисципліни

Програма нормативної навчальної дисципліни «Національний спорт» сформована відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальностями: 017 – «Фізична культура і спорт» та 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Предметом осмислення даної дисципліни є сукупність тіловиховних форм, взаємовідносин людей у національній та світовій культурі, їх ціннісний зміст і значущість; процеси, які допомагають чуттєвому пізнанню дійсності та викликають почуття гідності за свою націю/культуру; історія та значення національних видів спорту, їх популяризація.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна має споріднені теми з курсами: історія фізичної культури, історія української культури, культурологія, олімпійська освіта, психологія спорту, світоглядні засади тіловиховання, філософські аспекти фізичної культури і спорту.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Національний спорт» є формування у студентів розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки людей в певній культурі, засвоєння студентами основних теоретичних положень та формування систематизованих знань з теорії національних видів спорту.

1.2. Процес вивчення дисципліни «Національний спорт» спрямований на формування наступних спеціальних компетенцій: - здатність використовувати ціннісний потенціал національної системи тіловиховання для формування основ здорового способу життя, інтересу та потреби до регулярних занять фізичними вправами і спортом, посилення національної ідентифікації суб'єктів.

В результаті вивчення студент повинен знати:

- історію виникнення і розвитку національних видів спорту в світі, країні і регіоні;

- значення національних видів спорту в сучасній системі фізичного виховання і освіти;

- традиційні аспекти змагань з національних видів спорту;

вміти:

- застосовувати знання щодо історичних та культурних засад становлення національних видів спорту;

- використовувати матеріал курсу на теоретичних заняттях з фізичного виховання;

- організовувати і проводити масові спортивні заходи з використанням національних видів спорту.

Зміст курсу

Теми	Результати навчання	Оцінювання
1. Національна культура та її тіловиховна складова 2 год	Знати концептуальні підходи до визначення поняття «Національний спорт»; предмет, мету та завдання навчального курсу “; значення національного спорту в сучасних реаліях; методологічні принципи вивчення дисципліни. Вміти опрацювати джерельну базу	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
2. Історико-філософські аспекти формування національних змагань й національних видів спорту 2 год	Осмыслити історико-філософські аспекти формування національних видів спорту. Побудувати місток між спортом та ментальністю. Знати «що таке гра» й осмыслювати її значення для національної культури. Соціальний потенціал спорту.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
3. Етноспорт як скарбниця традицій 2 год	Етнокультура та її роль. Традиції. Спорт як традиція. Етно й традиційні види змагань. Етнокультурне розмаїття спорту. Спорт як чинник збереження та усталення національної ідентичності.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
4. Національний спорт сьогодні: міжнародний аспект 2 год	Національні системи гімнастики. Національні види спорту у програмі ОІ. Національні спортивні організації. Популярний спорт. Сучасні популярні види спорту як національні. Значення політики у формуванні національних видів спорту. Національно-релігійні аспекти спорту.	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год
5. Національний спорт в Україні: історична ретроспектива та сучасність 2 год	Історична ретроспектива національних традицій тіловиховання Національні спортивні товариства. Особливості розвитку національної тіловиховної культури в діаспорі. Національне тіловиховання в контексті знаних постатей. Місія національних видів спорту в глобалізованому світі	Обговорення на семінарському занятті, презентація 4 год

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Семінарські та практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час іспиту заборонене. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання

практичних робіт. У конспектах самопідготовки до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. У випадку проведення навчальних екскурсій їх відвідування оцінюється як окремий вид роботи. Єсе оцінюються як окремий вид роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах. Максимальний сумарний бал за результатами поточного оцінювання – 50 (по 2 бали за кожну із 10 тем та по 15 балів за 2 індивідуальні завдання).

Підсумковий контроль – залік (в усній, письмовій чи електронній формі). Максимальна оцінка на заліку – 50 балів. Всього за курс – 100 балів.

Примітка: оцінювання може змінювати викладач у зв'язку з певними умовами, але обов'язково про це повідомляє студентів на першому занятті!

Залікові вимоги

1. Техніки тіла» Марселя Мосса.
2. Агресія як національна риса характеру в контексті спорту.
3. Виживання (спортивний аспект).
4. Виникнення масової культури та її розуміння.
5. Відомі світові національні види спорту та їх історія.
6. Відомі фестивалі етно-/націо-/традиційного спорту (в світі та Україні).
7. Відродження українських національних єдиноборств (напрямки, школи, основники й учителі тощо).
8. Глобалізація спорту.
9. Глобалізація як явище: визначення та періодизація.
10. Глокалізація та її вплив на національні види спорту.
11. Гра в культурі.
12. Гра та спорт в контексті конкурентоспроможності країн та народів.
13. Гра як важливий елемент національної культури.
14. Етно й традиційні види змагань.
15. Етноантропологічні засади культури тіла: Тейлор, Тернер, Фрезер.
16. Етнокультура та її роль. Традиції.
17. Етнокультурне розмаїття спорту.
18. Етос гри.
19. Знані постаті національного тіловиховання.
20. Значення політики у формуванні національних видів спорту.
21. Іван Боберський – батько українського тіловиховання.
22. Культ фізичної досконалості запорізьких козаків.
23. Культура тіла та евгеніка.
24. Масовий спорт і його зв'язок з масовою культурою.
25. Мета та завдання курсу.
26. Місія національних видів спорту в глобалізованому світі.
27. Мова тіла як можливість міжкультурної комунікації.
28. Моделі сучасного спорту.

29. Народні ігри та їх значення.
30. Національна ідеологія і спорт.
31. Національна свідомість та «спортивний націоналізм».
32. Національне підґрунтя фізичної культури і спорту.
33. Національний спорт в Україні у сучасному вимірі.
34. Національний спорт в Україні: історичний екскурс (загальна характеристика).
35. Національні прояви культури тіла в системах тілевиховання.
36. Національні системи гімнастики.
37. Національні спортивні організації.
38. Національні спортивні товариства.
39. Національні традиції тіловиховання українців.
40. Національно-релігійний характер спорту.
41. Національні види спорту на Олімпійських іграх.
42. Організація і проведення спортивних заходів та змагань з національних видів спорту.
43. Погляд на фізичне виховання у період України-Руси.
44. Поняття «Культура тіла».
45. Поняття «світового спорту» та чинники його формування.
46. Поняття етносу, нації, національної свідомості та національної ідеї.
47. Поняття національної культури.
48. Поняття спорту та спортивної культури.
49. Ранговий поділ спортивної системи на блоки та їх означення.
50. Розуміння популярного спорту.
51. Розуміння спортивної культури.
52. Світова спортивна система (Global Sport System).
53. Світоглядно-філософське значення національного спорту.
54. Соціальний потенціал спорту.
55. Спорт в інформаційному суспільстві.
56. Спорт і характер (ментальність): точки дотику.
57. Спорт як традиція. Національні спортивні традиції.
58. Спорт як чинник збереження та усталення національної ідентичності.
59. Спортивна культура (тіловиховання) та концепція «євгеніки».
60. Спортивні споруди як втілення національних традицій.
61. Суперництво у спорті в контексті протистояння народів та культур.
62. Сучасні популярні види спорту як національні.
63. Філософський погляд на гру, фізичне виховання та спорт.
64. Форми фізичного виховання стародавніх слов'ян.
65. Характеристика розвитку національної тіловиховної культури в діаспорі.

Література:

1. Вацеба О. М. Галицькі традиції тіловиховання у контексті сучасного українського відродження / О. М. Вацеба, Л. О. Мазур // Гуманізм. Людина. Культура : тези доп. людинознавчих філософських читань. – Дрогобич, 1992. – С. 123 – 124.
2. Вацеба О. М. Особливості історичного розвитку українського спорту в ХХ ст. / О. М. Вацеба // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному

суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – С. 25 – 27.

3. Ващенко Григорій. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру. - Львів: Українські технології, 2001,- 56 с.

4. Величкович М. Український рукопаш гопак: навч. посіб. / М. Величкович, Л. Мартинюк. – Л., 2003. – 146 с.

5. Вербицький В. А. Історія фізичної культури та спорту в Україні : [навчальний посібник] / В. А. Вербицький, І. Г. Бондаренко. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 340 с.

6. Гейзінга Й. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури.- Київ:Основи,1994.

7. Грибан Г. П. Термінологічний словник з фізичної культури і спорту / Укладачі: Г. П. Грибан, Д. В. Бойко, Д. О. Дзензелюк. – Житомир: Вид-во «Рута», 2016. – 100 с.

8. Ильин Е. П. Психология спорта. – СПб.: Питер, 2012. – 352 с.

9. Коваленко А. І. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів. – Львів, 2009.

10. Костюченко О. А. До питання формування національного спортивного законодавства / О. А. Костюченко // Вісник Академії адвокатури України. - 2012. - Число 3. - С. 90-94.

11. Нація і спорт : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 80-річчю СТ „Україна” / ред. кол. Є. Приступа, Л. Мазур, М. Герцик, О. Вацеба [та ін.]. – Львів, 1991. – 91 с

12. Поліщук Р. М. Концепції тіла: гармонія Кубертена with єдність у різноманітті Ніцше [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2019. – №5.

13. Поліщук Р. М. Національний спорт як навчальний курс та його світоглядно-філософське значення [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2020. – №4. – С. 528-532.

14. Поліщук Р. М. Політика і спорт: ідеологія, імідж, ідентичність [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2019. – №5.

15. Поліщук Р. М. Феномен спорту у дослідженні Г. Плеснера [Текст] / Р. М. Поліщук // Молодий вчений. – 2019. – №8. С. 183–188.

16. Поліщук Р. Спорт як квазірелігія. Філософські обрії сьогодення. Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. Берегової Г. Д. – Херсон : ДВНЗ «ХДАУ», 2019. – 220 с. – с. 137-139. – 0.1 аркуша.
17. Поліщук Р.М. Спорт як соціокультурний феномен. Тези щорічної всеукраїнської наукової конференції «Дні науки філософського факультету 2020» / Відп. за випуск Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Б. В. Ткачук. Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 257 с. С. 57-58.
18. Поліщук Р. Трансгуманізм та його вплив на спортивні практики // Тези звітної наукової конференції філософського факультету / Відп. за випуск Л. Рижак, Н. Жигайло. – Львів, 2024. – Вип. 21. – С. 337-341.
19. Поліщук Р. Феномен спорту: від культури популярної до культури масової. Культурологічний альманах, (3), 188–195.
20. Приступа Є. Гопак – танець чи двобій / Євген Приступа // Спортивна газета. – 1990. – № 132. – 3 лист.
21. Приступа Є. Н. Народна фізична культура українців / Є. Н. Приступа. – Львів : УСА, 1995. – 254 с.
22. Приступа Є. Н. Українські народні ігри : монографія / Є. Н. Приступа, В. І. Левків, О. В. Слімаковський. – Львів: ЛДУФК, 2012. – 432 с.
23. Саїнчук М. Народна гра як презентант традицій і репрезентант культурного коду / М. Саїнчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2016. - № 1. - С. 12-16.
24. Скотний В. Г. Філософія: історичний і систематичний курс. – Київ, 2005.
25. Сова А. Кирило Трильовський: основні віхи життя // Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвипуск: Кирило Трильовський (1864–1941) видатний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. – Львів, 2014. – [20 червня]. – С. 4-5.
26. Сова А. Оксана Суховерська – провідниця української жіночої руханки і ритміки // Шлях Перемоги. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью-Йорк–Торонто, 2018. – 11 квітня. – Чис. 15 (3328). – С. 7.
27. Сова А. Степан Гайдучок – творець та літописець історії українського тіловиховання // Шлях Перемоги. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью-Йорк–Торонто, 2018. – 14 березня. – Чис. 11 (3324). – С. 7.

28. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / Андрій Сова, Ярослав Тимчак; за наук. ред. Євгена Приступи.– Львів : ЛДУФК ; Апріорі, 2017. – 232 с.
29. Тимчак Я. В. Архаїчні релігійно-культові обрядові форми рухової (фізичної) культури та їх давньоукраїнські прояви – ігрища // Українська тіловиховна традиція. – Львів, 2020. – Вип. 1. – С. 14–25.
30. Тимчак Я. В. Ігрища – давньоруська форма змагальної діяльності / Тимчак Я. В. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. науч. тр. / под ред. С. С. Ермакова. – Харьков, 1999. – № 8. – С. 52–55.
31. Тимчак Я. В. Особливості військово-фізичного виховання в Україні (з найдавніших часів до кінця XIII століття) / Я. В. Тимчак // Спорт і 5 національне відродження : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 1993. – Ч. 1. – С. 98–101.
32. Тимчак Я. Світоглядні засади тіловиховання (фізичного виховання і спорту) : навч. посібн. / Ярослав Тимчак. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. – 96 с.
33. Чепа В. Спорт і медіа: амбівалентність та взаємодія / Вікторія Чепа, Ростислав Поліщук // День студентської науки: зб. матеріалів щоріч. студ. наук. конф. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 31-33.
34. Andrés Horacio Reggiani, Eugenics and physical culture: Biotypology, sports and the body in Latin America, 1930s-1940s, in "Contemporanea, Rivista di storia dell'800 e del '900" 3/2018, pp. 325-350
35. Decker, Wolfgang (Cologne), "Akoniti", in: Brill's New Pauly, Antiquity volumes edited by: Hubert Cancik and , Helmuth Schneider, English Edition by: Christine F. Salazar, Classical Tradition volumes edited by: Manfred Landfester, English Edition by: Francis G. Gentry. Consulted online on 12 November 2019 http://dx.doi.org/10.1163/1574-9347_bnp_e111980.
36. Durand M. Agon dans les tragédies d'Eschyle. Paris :)L'Harmattan, 2005. 24 p.
37. Kramer H. – J. Arete bei Platon und Aristoteles. – Amsterdam, 1967.
38. Philip G. Zimbardo «Psychology and Life: Twelvth edition», 1988.
39. Polischuk Rostyslav The development of physical education and sports in parallel with the forms of axial productivity of society. // Integration of traditional and innovative scientific researches: global trends and regional aspect: collective monograph / edited by authors. – 3rd ed. – Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2020. – 268 p. P. 66–85.

40. Polishchuk Rostyslav Philosophical-anthropological and socio-philosophical vision of sport / Rostyslav Polishchuk. // European philosophical and historical discourse. – 2019. - № 3. – C.93-100.
41. Silvana Vilodre Goellner, Sebastião Josué Votre & Maria Claudia Brandão Pinheiro (2012) 'Strong mothers make strong children': sports, eugenics and nationalism in Brazil at the beginning of the twentieth century, *Sport, Education and Society*, 17:4, 555-570.
42. Sogawa Tsuneo. Ethnic Sport, its Concept and Research Perspectives. : ethnic sport, international sport, identity. 2006 4 Special_Issue_2006 p. 96-102.
43. Waldo E. Sweet, *Sport and Recreation in Ancient Greece: A Sourcebook with Translations*. Foreword by Erich Segal. New York: Oxford University Press, 1987, xii, 281 pp.
44. Wann, D. L., Melnick, M. J., Russell, G. W., & Pease, D. G. (2001). *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*. New York: Routledge.
45. Wong, G. M. *Essentials of sport law [Text]* / Glenn M. Wong. – An imprint of ABC-CLIO,LLC., 2010. – 885 p.
46. Zeigler, E. F. (2011). *How sport and physical activity education could contribute to human survival*. Bloomington, IN: Trafford. 244 p.